

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş:03.02.2020 ✓Accepted/Kabul:15.06.2020

DOI: 10.30794/pausbed.683620

Araştırma Makalesi/ Research Article

Cengiz, A. A. ve Özdemir, A. (2020). "Narsisizm ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik: Cinsiyet Bağlamında Bir İnceleme", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 41, Denizli, s. 39-51.

NARSİSİZM VE ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK: CİNSİYET BAĞLAMINDA BİR İNCELEME*

Aytül Ayşe CENGİZ*, Ali ÖZDEMİR**

Özet

Küçümseyici, kibirli, manipülatif özellikleriyle ön plana çıkan narsisistik kişiliğin, kadınları zayıf görmeye (düşmanca) ve korunmaları gerektiğine yönelik (korumacı) tutumlar ile ilişkisi bu çalışmanın odaklandığı konudur. Narsisistik özellikler taşıyan erkek ve kadınların düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarının farklılaşp farklılaşmadığını araştırmak için Anadolu Üniversitesi'nde (Eskişehir) İşletme öğrencileri katılımcı olarak seçilmiştir. Yaş ortalaması 22.58 (S=1.6) olan 105 erkek ve yaş ortalaması 22.14 (S= 1.3) olan 105 kadın olmak üzere toplam 210 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışmada veri toplama aracı olarak Narsisistik Kişilik Envanteri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan analizler ile cinsiyete göre narsisizmin ve düşmanca cinsiyetçilik tutumunun farklılaştığı, erkeklerin kadınlara göre daha narsist ve daha düşmanca cinsiyetçilik tutumuna sahip oldukları bulgulanmıştır. Ayrıca narsisistik özellikleri fazla olan erkek ve kadınların, düşük olanlara kıyasla daha güçlü düşmanca cinsiyetçilik tutumuna sahip oldukları saptanmıştır. Narsisizm ve cinsiyetçilik tutumlarının cinsiyet bağlamında erkek ve kadınlar için ayrı ayrı incelenmesinin daha uygun olacağını gösteren bu çalışma, cinsiyetçilik tutumlarının bir kişilik özelliği olarak narsisizm ile ilişkisinin temellendiril-mesine öncülük edebilecektir.

Anahtar kelimeler: *Narsisizm, Çelişik duygulu cinsiyetçilik, Düşmanca cinsiyetçilik, İşletme öğrencileri.*

NARCISSISM AND AMBIVALENT SEXISM: AN EXAMINATION IN THE CONTEXT OF GENDER

Abstract

The relation between the narcissistic personality, which stands out with its contemptuous, arrogant, manipulative traits, with the attitudes that women are weak (hostile) and in need of being protected (protective) is the subject of this study. In order to investigate whether the hostile and benevolent sexism attitudes of men and women with narcissistic characteristics differ, business administration students in Anadolu University (Eskişehir) were selected as participants. Narcissistic Personality Inventory and Ambivalent Sexism scale were used as data collection tool in 210 participants, 105 men (M= 22.58, SD=1.6) and 105 women (M= 22.14, SD=1.3). According to the analysis, it was found that narcissism and hostile sexist attitude differed according to gender, and that men had more narcissistic and hostile sexist attitude than women. In addition, it was found that men and women with high narcissistic characteristics endorsed stronger hostile sexist attitude than those with low narcissistic characteristics. This study points that it is more appropriate to examine narcissism and sexist attitudes for men and women in the context of gender. This study can also lead to build a theoretical ground between narcissism and sexism attitudes.

Keywords: *Narcissism, Ambivalent sexism, Hostile sexism, Business students.*

*Bu makalenin genişletilmiş özeti 20-22 Aralık 2019 tarihlerinde Kadir Has Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen 3.Sosyal Psikoloji Kongresi'nde sunulmuştur.

* Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ESKİŞEHİR.
e-posta:aacengiz@anadolu.edu.tr (orcid.org/0000-0002-7090-289X)

** Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ESKİŞEHİR.
e-posta:alozdemir@anadolu.edu.tr (orcid.org/0000-0002-7780-4977)

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet sistemi, cinsiyetlerin toplumsal ve kültürel inşasını yapılandırırken, erkeklik ve kadınlık olmak üzere cinsiyet rollerini de tanımlamaktadır. Toplum tarafından belirlenen sosyal roller, erkeklerin ve kadınların kendi cinsiyetlerinden ve karşı cinsiyetten beklediği davranış örüntülerinden de etkilenecek, erkeğin toplum içerisindeki yüksek statü rolünü ve konumunu korumaktadır (Connell, 2017: 82-83; Eagly ve Wood, 1999).

Cinsiyetçi ideoloji, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşamın çeşitli alanlarında kendini göstermeye devam etmektedir. Cinsiyetçi ideoloji, kadına karşı agresif, olumsuz tutumlarıyla birlikte kadının korunması gereken ve bunu hak eden özel ve kıymetli varlıklar olarak algılanmasına neden olan tutumlar halinde de ortaya çıkmaktadır (Glick ve Fiske, 1996). Kadınların kırılgan, erkeklerin de rekabetçi olmaları gibi özellikle-rinden dolayı birbirine üstün tutulduğu düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumları çelişik duygulu cinsiyet-çilik olarak tanımlanmakta (Glick ve Fiske, 1996, 2001) ve sadece Amerika değil, Avrupa dahil olmak üzere, Türkiye gibi ülkelerde de toplumsal, ekonomik ve psikolojik sonuçlarıyla açıklayıcı bir ideoloji olmaktadır (Bkz. Glick ve Fiske, 2011; Glick vd., 2000).

Korumacı cinsiyetçilik ilk başta kadına karşı olumlu bir tutum gibi anlaşılabilir da en az düşmanca cinsiyetçilik kadar zararlı sonuçlar doğurmaktadır. Korumacı cinsiyetçiliğin kadınlara sağladığı faydalar, verdiği büyük zararların göz ardı edilmesine ya da fark edilmemesine neden olmaktadır. Kadınların, düşmanca cinsiyetçiliğe karşı çıkarken, korumacı cinsiyetçiliğe karşı çıkmamaları ya da düşmanca cinsiyetçiliğe maruz kaldıklarını kolaylıkla fark ederken, korumacı cinsiyetçiliğe maruz kaldıklarını daha zor fark etmeleri (Kilianski ve Rudman, 1998) cinsiyet eşitsizliğinin sürmesine yol açmaktadır (Hammond ve Sibley, 2011). Kadının dezavantajlı konumunu pekiştiren ve şiddet, ayrımcılık gibi olumsuz sonuçlar doğuran çelişik duygulu cinsiyetçiliği ortaya çıkaran faktörleri keşfetmek önemli bir gerekliliğin doğal sonucu gibi gözükmektedir.

Erkeklerde ve kadınlarda çelişik duygulu cinsiyetçiliği doğuran faktörlerin neler olabileceği konusunda yapılan araştırmalarda bireyle ilişkili örüntüler üzerinde durulduğunu görüyoruz. Bu çalışmada ise narsistik kişilik özelliğinin cinsiyetçi tutumlarla ilişkisi keşfedilmeye çalışılacaktır. Kişilik özellikleri arasında narsisizmin seçilmesini iki noktaya açıklamak mümkündür. Birincisi bireycilikle ilişkili olan narsisizm, nesilden nesile artış göstermektedir (Miller vd., 2015; Twenge vd., 2008). İkincisi toplumumuzda da giderek daha fazla kadının maruz kaldığı şiddetin, ayrımcılığın öncüllerinden biri olarak karşımıza kişisel bir değişken olarak narsisizm çıkmaktadır (Bushman ve Baumeister, 1998; Emmons, 1984).

Büyükleme, tümgüçlülük, empati yoksunluğu, agresyon, bencillik gibi kişilik özellikleri taşıyan narsisizmin (Kohut, 1966; Kernberg, 2016) her bireyde bir miktar var olabileceği, sağlıklı ya da normal narsisizmin ruh sağlığını olumlu etkileyebileceği (Foster ve Campbell, 2007) varsayımı bu çalışmada da kabul edilmektedir. Doğru yönlendirilmeyen ya da aşırı narsisizm ise bireyin kendisi ve bulunduğu ortam açısından zararlı birçok sonucun ortaya çıkmasına neden olabilir. Horney (1939), gerçek bir kendilik değerlendirmesi yapamadıkları için narsisistlerin kendilerine uzak, diğerlerine karşı bencil ve güvensiz olduklarını, her şeyi hak ettikleri ya da çaba göstermeden başarının onların olacağı yönünde oluşan düşünceleri nedeniyle etraflarıyla uzun süreli ilişkiler kuramadıklarını ifade etmiştir. Gerçeklik ile kendilerine yarattıkları öz-enflasyon arasında uyumsuzluk olduğunda, benlik saygılarındaki dalgalanmaya uç derecede tepki verirler (Reich, 1960); benlik saygıları tehdit altında olduğunda daha agresif, daha düşmanca eğilimlere sahip olabilirler (Bushman, Bonacci, van Dijk ve Baumeister, 2003; Konrath, Bushman ve Campbell, 2006). Çaresiz olduklarında sığındıkları kişilere, büyükleme zamanlarında sinik tutumlar geliştirirler (Konrath, 2007: 3-5). Kernberg’in (1975, 1984) Nesne İlişkileri Kuramı ile açıkladığı narsisizm, bir eleştiri karşısında bile ideal ötekinin bir anda “tamamen kötü” gibi uç bir şekilde değerlendirilmesine yol açabilir. Kernberg’e (2016) göre nesnelere karşı pusuda bekleyen bu öfke, şişirilmiş benliğe zarar veren küçük büyük her potansiyel tehditte ortaya çıkar. Diğerlerinden onay alma ya da kendisine hayran olduklarını hissetme ihtiyacı, ilişkilerinde yeri geldiğinde sömüren, yeri geldiğinde onları suçlayan, ya da özel muamele bekleyen farklı stratejiler kullanmalarına neden olur (Ronningstam, 2016). Örneğin ilişkilerinde başkalarına yardım ederken, aslında onları küçümsediklerini saklayarak, durumu kendi biricikliğini, mükemmelliğini ve olağanüstü kabiliyetlerini yansıtacak şekilde kurgulayabilmektedirler (Pincus ve Lukowitsky, 2009). Kendini değerli görme, güç kullanma arzusu, sosyal baskınlık eğilimini artırmakta (Carnahan ve McFarland,

2007; Cichocka, Dhont ve Makvana, 2017) ve grup kayırmacılığını, ön-yargıyı, eşitsizliği kabul etmeyi pekiştirici rol oynayabilmektedir (Hodson, Hogg ve MacInnis, 2009; Zitek ve Jordan, 2016). Geleneksel cinsiyet rollerine bağlanma ve cinsiyet rollerine uygun davranma, narsisizm ile artmaktadır (Keiller, 2010; Schwartz ve Tylka, 2008), bu da bizi cinsiyetçilik ideolojileri ile narsisizm arasındaki ilişkiyi araştırmaya yönlendirmiştir. Uluslararası yazında çelişik duygulu cinsiyetçilik ile narsisistik kişilik özel-likleri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalar olmasına rağmen, ulusal yazında Yumuşak'ın (2013) flört şiddeti, narsisizm ve toplumsal cinsiyet ilişkisini inceleyen yüksek lisans tezi ile Erdem ve Şahin'in (2017) flört şiddeti, narsisizm ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişkileri araştıran makalesi dışında konuyla ilgili yeterli sayıda çalışma olmadığı düşünülmektedir. Bu çalışmada ilk kısımda çelişik duygulu cinsiyetçilik, ardından da cinsiyet ve narsisizm değişkenlerinin çelişik duygulu cinsiyetçilik ile ilişkisi hakkında kuramsal bilgiler sunulacaktır. İzleyen kısımda ise analiz ve bulgulara yer verilecektir.

1. ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK

Çelişik duygulu cinsiyetçilik modelinin farklı kültürlerde de geçerliliği sağlanmış ve düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin birbirini tamamlayan, pozitif yönlü, farklı yapılar olduğu doğrulanmıştır (Glick ve Fiske, 1996; Masser ve Abrams, 2004). Bu ideolojiler, erkek ve kadın arasında açık ve örtük sosyal karşılaştırmalar yaparak, (a) her iki cinsiyetin geleneksel cinsiyet rollerinden ve bunlara eşlik eden güç farklılıklardan fayda-landığını ve (b) erkek egemenliğinin doğal ve kaçınılmaz olduğunu öne sürerek cinsiyet eşitsizliğini pekiştirdiği üzerine kuruludur. Bu nedenle ilk bakışta olumlu bir tutum olarak görülen korumacı cinsiyetçilik, kadınları geleneksel rolleri içerisine dahil etmekte (Barreto ve Ellemers, 2005; Glick ve Fiske, 1997), kadınların zayıf ve yetersiz olduğu inancına dayanan erkek egemenliği ideolojisini meşrulaştırmaktadır (Glick ve Fiske, 2001).

Türkiye dahil birçok ülkede erkeklerin düşmanca cinsiyetçilik tutumları kadınların sahip oldukları tutumlardan daha güçlüdür (Glick ve ark., 2000). Düşmanca cinsiyetçiliğin yüksek olması korumacı cinsiyetçiliğin de yükselmesine neden olmaktadır (Glick vd., 2000; Glick vd., 2002; Sakallı-Uğurlu ve Glick, 2003). Erkeklerin düşmanca cinsiyetçi tutumları yüksek olduğunda, kadınların da hem düşmanca hem de korumacı tutumları yüksek olmaktadır. Sistem meşrulaştırma yaklaşımına göre korumacı cinsiyetçiliği benimsemek, dezavantajlı grup olarak kadınların kendilik ve grup imajlarını iyileştireceği, toplumun ise adil olduğu inancına sahip olmayı kolaylaştırmaktadır (Jost vd., 2003; Jost, Ledgerwood ve Hardin, 2008). Kadınlar, erkeklerde gördükleri güç ve koruma ile kibar ve uyumlu olduklarında aldıkları onay ile düşmanca cinsiyetçiliğin devamını sağlamakta, böylelikle sistemi meşru kılmaktadırlar. Bir başka ifadeyle korumacı cinsiyetçilik, paternalizmin işlevlerini yerine getirirken, aynı zamanda kadınlar gibi dezavantajlı grupların düşük güç ve statü sahibi ko-numlarını pekiştirmektedir. Kadınların bu cinsiyetçi ideolojiye maruz kalmaları, bu ideolojiyi onaylamaları hem hemcinslerine karşı zamanla düşmanca cinsiyetçilik beslemelerine (Sibley, Overall ve Duckitt, 2007) hem de erkeklerin güç, statü gibi önemli kaynaklara erişimlerini meşrulaştırmakta ve de kolaylaştırmaktadır (Glick ve Fiske, 1996). Ataerkil norm ve tutumların belirlediği toplumsal cinsiyet rolleri pekişmekte (Glick ve Fiske, 2001) ve kadınların itaat eden, uysal, ev ve çocukla ilgili bakım işlerinden esas olarak sorumlu, erkeklerin ise otoriter, kibirli, dayatmacı ve korumacı profiline altını tekrar tekrar güçlendirmektedir (Keiller, 2010).

Türkiye, Batı ülkelerine göre daha cinsiyetçi (Glick vd., 2000) olmakla birlikte ülkede cinsiyetçi tutumları etkileyen faktörler arasında patriarki (Sakallı, 2001), din (Taşdemir ve Sakallı-Uğurlu, 2009) gibi faktör-ler yer almaktadır. Ayrıca güç mesafesi ve cinsiyetçi tutumların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yansıttığını ve meşrulaştırdığını (Glick, 2006: 291-293) göz önünde bulundurduğumuzda, Türk toplumunun güç mesafesi yüksek kültürel yapısı (Fikret-Paşa, Kabasakal ve Bodur, 2001) cinsiyetçiliğin artmasına neden olabilmektedir. Sonuçları bağlamında çelişkili cinsiyetçilik, kadın istismarını (Glick ve Sakallı-Uğurlu, 2002), cinsel tacize gösterilen toleransı (Sakallı-Uğurlu, Salman ve Turgut, 2010), namus inançlarını (Glick vd., 2016) ve bunun gibi kadına dönük olumsuz sonuçlar yaratacak birçok durumu güçlendirmektedir. Bu çalışmada bireysel bir değişken olarak narsisistik kişilik özellikleri ile düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik arasındaki ilişki kadınlar ve erkekler üzerinde ayrı ayrı incelenerek, cinsiyet bağlamında değişkenler arasındaki farklılık araştırılacaktır.

1.1. Cinsiyet, Narsisizm ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Reich (1933, 2014), narsisistlerin benlikleri tehdit edildiğinde agresif, saldırgan davranışlar sergileyebileceğine işaret eden ilk kişidir. Ona göre maskülenite ile narsisizm bağlantılıdır; bu nedenle de bu kişilik

özelliklerinin kadınlardan ziyade erkeklerde görülebileceğini ifade etmiştir. Cinsiyet bağlamında narsisistik kişiliği değerlendirmek için Eylemlilik Modeli (Agentic Model) ve Sosyal Rol Teorisi'ni temel almak mümkündür.

Campbell ve arkadaşlarının ortaya koyduğu Narsisizm Eylemlilik Modeli, narsisizm ile eylemli kişilik özelliklerinin ilişkili olduğunu göstermektedir. Sosyal ilişkilerin beslenmesi ve sürdürülmesinden ziyade başarı olmak, liderlik etmek, dışa dönük, baskın ve iddialı olmak gibi eylemlilik odaklı özellikler narsisizmin unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır (Campbell, Brunell ve Finkel, 2006; Campbell ve Foster, 2007; Campbell, Rudich ve Sedikides, 2002) ve bu özellikler sosyal rol teorisine göre erkekler için atfedilmektedir. Bu nedenle geleneksel cinsiyet rolleri, erkeklerde narsisizmin daha yüksek olmasına yol açabilir. Erkeklerin hırs, güç, rekabet, bağımsızlık, iddialılık gibi eylemlilik özellikleri taşıdıkları ya da taşımaları gerektiği düşünülmektedir (Jost ve Kay, 2005). Erkeklerin cinsellik, bakım, çocuk yetiştirme gibi ihtiyaçlarını karşılamak için geleneksel rollerini taşıyan kadınları denetim ve koruma altında tutma ihtiyaçları vardır (Glick ve Fiske, 1996). Bu kadınları kontrol alanında bulduran erkekler, aynı zamanda büyüklenmeci, patriarkal güç ve statülerinin beslenmesi ihtiyacını da karşılamış olurlar. Böylelikle, narsisizm, kadınlardan ziyade erkeklerde daha sık görülmektedir (Grijalva vd., 2014; Grubbs vd., 2014; Reich, 2014: 267; Twenge vd., 2008). Bu çalışmada da erkeklerin kadınlara göre daha narsisistik özellikler taşımaları beklenmektedir.

Hipotez 1: Erkekler, kadınlara göre daha narsisistik özellikler taşımaktadır.

Narsisistlerin buldukları ortamda kendilerini gösterme, hayranlık uyandırma ve güç elde etme güduları (Bushman ve Baumeister, 1989), etki yaratabilecekleri ve de ön plana çıkabilecekleri alanlar için mücadele etmeleri, kendilerinden daha başarılı olan kişileri kıskanmaları (Allen vd., 2009), küçümseyici, kibirli, manipülatif ve yıldırıcı olabilmeleri (Morf ve Rhodewalt, 2001) düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik ideolojilerine daha güçlü bağlanmalarına neden olabilir. Dolayısıyla geleneksel rollerin dışına çıkan, erkek denetim ve korumacılığına ihtiyaç duymayan kadınlar, erkeklerin narsisistik eğilimlerinden dolayı düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarına maruz kalıyor olabilirler. Örneğin, Keiller'in (2010) Amerika'da yaptığı çalışmada, heteroseksüel erkeklerin, heteroseksüel kadınlara (gey erkek, lezbiyen kadın ya da heteroseksüel erkeklerden farklı olarak) narsisistik eğilimlerinden doğan düşmanca tutum ve davranışları daha fazla sergiledikleri saptanmıştır. Diğerlerinden daha zeki ve yaratıcı olduklarını düşünmeleri (Campbell vd., 2005), başarısızlıklarında diğerlerini suçlama eğilimi (Glad, 2002) erkeklerin düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumlarını artırıyor olabilir. Bu bağlamdan hareketle bu çalışmada narsisistik erkeklerin daha cinsiyetçi olmaları beklenildiğinden aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

Hipotez 2: Narsisistik özellikleri yüksek olan erkeklerin, düşük olan erkeklere göre düşmanca cinsiyetçilik tutumları daha yüksektir.

Hipotez 3: Narsisistik özellikleri yüksek olan erkeklerin, düşük olan erkeklere göre korumacı cinsiyetçilik tutumları daha yüksektir.

Narsisizm, erkeklerde olduğu gibi kadınlarda da cinsiyetçi tutumların güçlenmesine neden olabilir. Hammond ve ark.'nın (2014) Yeni Zelanda'da 4421 kadın katılımcı ile yaptıkları çalışmada narsisizmin "hak görme" boyutunda yüksek puanlara sahip olan kadınların korumacı cinsiyetçiliğinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Narsisistlerin öz saygılarını yükseltmeyi birincil ihtiyaç olarak gördükleri, bencil ve büyüklenmeci yapıları, kadınların ilişkilerinde özel ve ayrıcalıklı olduklarını hissettiren korumacı cinsiyetçiliği daha fazla benimsemelerine neden olabilir. Ayrıca korumacı cinsiyetçiliği benimseyen kadınların hemcinsleri ve erkekler tarafından daha olumlu tutum ve davranışlarla karşılaştıkları göz önünde bulundurulduğunda (Phelan ve Rudman, 2010; Rudman vd., 2010; Sibley vd., 2007), ideal benlikleri ile benlik imgeleri iç içe geçmiş narsisistlerin (Kernberg, 1967: 655), "her şey hakkım" ya da "seviliyorum", "takdir ediliyorum" yönündeki ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayabilir. Korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin arasındaki güçlü ilişki nedeniyle, narsisizmi yüksek kadınların korumacı tutumları gibi düşmanca tutumlarının da yüksek olacağını beklemek mümkündür. Nitekim, Grubbs ve ark.'nın (2014: 217) çalışmasında hak görme boyutunun yetişkin kadınlarda düşmanca cinsiyetçiliği yordamasının korumacı cinsiyetçilik ile düşmanca cinsiyetçilik arasındaki olumlu ilişki nedeniyle olduğu belirtilmiştir. Böylelikle bu çalışmada narsisistik kadınların daha cinsiyetçi olmaları beklenildiğinden aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

Hipotez 4: Narsisistik özellikleri yüksek olan kadınların, düşük olan kadınlara göre düşmanca cinsiyetçilik tutumları daha yüksektir.

Hipotez 5: Narsisistik özellikleri yüksek olan kadınların, düşük olan kadınlara göre korumacı cinsiyetçilik tutumları daha yüksektir.

2.YÖNTEM

2.1.Katılımcılar ve Süreç

Anadolu Üniversitesi (Eskişehir) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile bu çalışma yapılmıştır (N=210; 105 erkek, Ortayaş= 22.58, S= 1.6; 105 kadın, Ortayaş= 22.14 , S= 1.3). Anket formları Haziran ve Eylül (2019) ayları içerisinde araştırmacılar tarafından dağıtılmış ve toplanmıştır. Formların doldurulması yaklaşık 15 dk. sürmüştür. Araştırmaya katılan öğrencilerde gönüllük ilkesi gözetilmiştir.

2.2.Ölçekler

Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik: Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ölçeğinin 22 maddesi düşmanca cinsiyetçilik (11 madde) ve korumacı cinsiyetçiliği (11 madde) ölçmektedir. Ölçek, Glick ve Fiske (1996) tarafından geliştirilmiştir ve kültürlerarası bir çalışmanın parçası olarak Sakallı-Uğurlu (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış, bu çalışmada Cronbach alfa değeri düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik için sırasıyla .86 ve .77 bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçiliğin örnek maddesi "Bir felakette kadınlar erkeklerden önce kurtarılmalı-dır" ve düşmanca cinsiyetçilik için "Kadınlar çok çabuk alınırlar" şeklindedir. Katılımcılar, her bir maddeye katılım düzeylerini kesinlikle katılmıyorum (1) ile kesinlikle katılıyorum (7) arasındaki Likert tipi bir ölçekte belirtmişlerdir. Yüksek puanlar, yüksek cinsiyetçilik tutumlarına sahip olduğu anlamına gelmektedir. Bu çalışmada korumacı cinsiyetçiliğin içsel tutarlılığı .91, düşmanca cinsiyetçiliğin .82 olarak bulunmuştur.

Narsisistik Kişilik Envanteri: Raskin ve Hall (1979) tarafından ilk kez geliştirilen envanter, Ames, Rose ve Anderson (2006) ile 16 maddeden oluşan kısa haline dönüştürülmüştür. Türkçeye uyarlaması Temel (2008) tarafından yapılan envantere narsisistik yanıtlar -1- (örnek madde: İlgi odağı olmayı gerçekten severim.), narsisistik olmayan yanıtlar -0- (örnek madde: İlgi odağı olmaktan rahatsızlık duyarım.) olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek maksimum puan 16'dır; puan arttıkça narsisizm düzeyi artar. Temel'in (2008) çalışmada envanter tek boyutlu halini korumuş ve Cronbach alfa değeri .65 bulunmuştur. Bu çalışmada envanterin içsel tutarlılığı .72 olarak bulunmuştur.

2.3.Bulgular

2.3.1.Narsisizmde Cinsiyet Farklılıkları

Narsisizm, korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçiliğin cinsiyet gruplarındaki özetleyici istatistiklerine göre erkeklerin narsisizm, korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik puan ortalamaları kadınların ortalamalarından daha yüksektir (Bkz.Tablo 1).

Tablo 1: Tanımlayıcı istatistikler

	Erkek		Kadın	
	Ort.	S.	Ort.	S.
Narsisizm	5.62	3.40	4.31	2.52
KC	4.04	1.15	3.75	1.17
DC	4.66	1.20	3.10	1.11

Narsisizm, korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçiliğin cinsiyete bağlı farklılıklarını test etmek için t testi yapılmıştır. Bağımsız iki örneklem t testleri gerçekleştirilmeden önce normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığı Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiştir (Bkz.Tablo 2).

Tablo 2: Normallik testi sonuçları

	Cinsiyet	Kolmogorov-Smirnov Testi		
		D	df	p
Narsistlik puanı	Kadın	,150	105	,000
	Erkek	,121	105	,001
Düşmanca cinsiyetçilik	Kadın	,073	105	,200*
	Erkek	,065	105	,200*
Korumacı cinsiyetçilik puanı	Kadın	,067	105	,200*
	Erkek	,078	105	,126

Değişkenlerin normallik test sonuçları narsisizm değişkeni için erkek (D(105) $p=0,000 < p=0,05$) ve kadın gruplarında (D(105) $p=0,001 < p=0,05$) normal dağılım varsayımının sağlanmadığını göstermiştir. Ancak korumacı cinsiyetçilik (Erkek D(105) $p=0,126 > p=0,05$, Kadın D(105) $p=0,20 > p=0,05$) ve düşmanca cinsiyetçilik (Erkek D(105) $p=0,20 > p=0,05$, Kadın D(105) $p=0,20 > p=0,05$) için elde edilen sonuçlar normal dağılım varsayımının sağlandığını göstermiştir. Bu nedenle narsisistlik puan ortalaması karşılaştırmasında bağımsız iki örneklem t testi yerine parametrik olmayan karşılığı Mann-Whitney U testi kullanılmıştır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Cinsiyete bağlı t-testi sonuçları

	Levene's Varyans homojenliği testi		t-testi		
	F	p	t	df	p
Korumacı Cinsiyetçilik	,141	,708	-1,844	208	,067
Düşmanca Cinsiyetçilik	,676	,412	-9,795	208	000

Cinsiyete bağlı t testi sonuçları cinsiyetin düşmanca cinsiyetçilik üzerinde etkili olduğunu göstermiştir (t (208)=-9,795, $p=0,000 < p=0,05$). Buna karşılık aynı durum korumacı cinsiyetçilik için geçerli değildir (t (208)=-1,844, $p=0,067 < p=0,05$).

Tablo 4: Cinsiyete bağlı mann-whitney u testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı	Mann-Whitney U	Z	p
Narsistlik Toplam Puanı	Kadın	105	94,10	9880,00	4315	-2,737	0,006
	Erkek	105	116,90	12275,00			

Cinsiyete bağlı Mann-Whitney U testi, cinsiyetin narsisizm üzerinde etkili olduğunu göstermiştir ($z=-2,737$, $p=0,006 < p=0,05$). Erkekler, kadınlara göre daha narsisistik (Mdn erkek= 5, Mdn kadın= 4, $z=-2,737$, $p=0,006 < p=0,05$) özellik taşımaktadır. Ayrıca erkeklerin kadınlara göre düşmanca cinsiyetçilik puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur (M erkek=4,66, M kadın=3,10, t (208)=-9,795, $p=0,208 < p=0,05$). Korumacı cinsiyetçilik bağlamında erkek ve kadın arasında bir fark yoktur. Bu bulgular kapsamında araştırmanın birinci hipotezi kabul edilmiştir; erkekler, kadınlara göre daha yüksek narsisistik puanlara sahiptir.

2.3.2. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Narsisizm

Narsisizm, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik değişkenlerinin arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu inceleme, kadın ve erkek için ayrı ayrı korelasyonları alınarak yapılmıştır (Bkz. Tablo 5).

Tablo 5: Cinsiyete göre tüm değişkenlerin maddeler arası korelasyonları

Kadın			
Erkek	1	2	3
1. Narsisizm		.012	.203*
2. KC	.005		.158
3. DC	.173	.659**	

*p<.05 **<.01

Not: İtalic değerler kadınlara aittir. KC=Korumacı Cinsiyetçilik, DC=Düşmanca Cinsiyetçilik

Korelasyon değerlerinden de görüldüğü gibi, erkeklerde narsisizm ile düşmanca cinsiyetçilik arasın-da zayıf bir ilişki varken ($r = .20$, $p < .05$), narsisizm ile korumacı cinsiyetçilik arasında bir ilişki yoktur. Kadın-larda ise narsisizm ile düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik arasında bir ilişki yoktur. Bununla beraber, kadın-larda korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik arasında kuvvetli bir ilişki vardır ($r = .66$, $p < .01$).

Narsisizm düzeyi yükseldikçe düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya çıkarmak amacıyla narsisistik puanı kullanılarak erkek ve kadın olmak üzere iki grup oluşturulmuştur (düşük-yüksek; Mdnerkek= 5, Mdnkadın= 4). Bağımsız örneklem t testi sonuçları yüksek narsisizm puanına göre erkeklerin, $t(103) = -2.276$, $p = .025$ ve kadınların, $t(103) = -2.571$, $p = .012$ düşmanca cinsiyetçiliğinin farklılaştığını göstermiştir (Bkz.Tablo 6 ve Tablo 7). Bir başka ifadeyle, narsisistik puanı yüksek olan erkek ve kadınların düşmanca cinsiyetçi tutumları, narsisistik puanı düşük olan erkek ve kadınlara göre daha yüksek olmaktadır (Merkek= 54.22, $S = 14.44$, Mkadın= 37.74, $S = 12.34$). Bu bağlamda araştırmanın ikinci ve dördüncü hipotezi kabul edilmiştir. Narsisistik puan arttıkça erkeklerin (H2) ve kadınların düşmanca cinsiyetçi tutumları (H4) artmaktadır. Erkek ve kadınlarda yüksek narsisizm puanına göre korumacı cinsiyetçilik tutumunun farklılaşmadığı bulunmuştur. Böylelikle araştırmanın üçüncü ve beşinci hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 6: Erkeklerde narsisizme göre çelişik duygulu cinsiyetçilik t-testi sonuçları

Değişkenler	Narsisizm	N	Ort.	S	t	P
KÇ	Düşük	54	44.70	11.13	189	.850
	Yüksek	51	44.23	14.10		
DÇ	Düşük	54	48.46	11.35	-2.276	.025
	Yüksek	51	54.22	14.44		

Not: KC=Korumacı Cinsiyetçilik, DC=Düşmanca Cinsiyetçilik

Tablo 7: Kadınlarda narsisizme göre çelişik duygulu cinsiyetçilik t-testi sonuçları

Değişkenler	Narsisizm	N	Ort.	S	t	p
KÇ	Düşük	63	40.95	13.36	-.278	.781
	Yüksek	42	41.67	12.14		
DÇ	Düşük	63	31.67	11.53	-2.571	.012
	Yüksek	42	37.74	12.34		

Not: KC=Korumacı Cinsiyetçilik, DC=Düşmanca Cinsiyetçilik

3. TARTIŞMA

Erkeklerin ve kadınların cinsiyetçi tutumları neden oluşturdukları ve bu tutumları neden devam ettirdikleri ilgi çeken konular arasındadır. Toplumsal cinsiyet rolleri ile erkek ve kadına atfedilen özellikler, çeşitli alanlarda cinsiyet eşitsizliğinin oluşmasına neden olmaktadır; bu rollere ve rollere atfedilen özelliklere göre şekillenen davranışları sergilemeyenlere karşı cinsiyetçi yaklaşımlar ortaya çıkabilmektedir. Dezavantajlı statüleri sahip olan gruplar ise bu cinsiyetçi tutumlara bir yandan maruz kalırken bir yandan dezavantajlı konumlarını yaratan faktörleri meşru

kılan bu cinsiyetçi tutumların devam etmesine neden olmaktadır. Her ne kadar bu çalışma nedensel bir ilişkiyi test etmese de bireysel düzeyde kadın ve erkeğin narsisistik özellikleri ile düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik tutumları arasındaki ilişkiyi cinsiyet bağlamında ayrı ayrı inceleme-nin önemli olduğu üzerine kurulmuştur.

Baskın grupların narsisistik özellikler taşımaları, dezavantajlı gruplara karşı cinsiyetçi tutumlar sergi-leyerek, temel güdü kaynakları olan öz saygı ve güç elde etmelerini sağlayabilir. Dezavantajlı gruplar içerisinde-deki narsisistik özellikler de aynı şekilde özsayı düzenleme güçlükleri, onay alma ihtiyaçları nedeniyle cinsi-yetçi tutumların benimsenmesine neden olabilir. Bu çalışmada, kuramsal bilgilerle belli noktalarda örtüşen birtakım bulgular elde edilmiştir. Hipotez 1'i destekleyen şekilde, eylemli narsisizm özellikleri, yetenek, tutku, etki, biriciklik olarak karımıza çıkar (Campbell, Rudich ve Sedikides, 2002) ve toplumsal cinsiyet rolleri gereği erkeklere daha fazla atfedilir (Jost ve Kay, 2005). Bu nedenle de diğer ülkelerdeki çalışmalarda (Grijelva ve ark., 2014; Grubbs vd., 2014) olduğu gibi bu çalışmada da erkeklerin kadınlardan daha narsisistik özellikler taşıdığı bulunmuştur. Diğer ülkelerde yapılan çalışmalarda narsisizmin düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliği yordadığı yönünde bulgular mevcuttur. Bu çalışmadaki korelasyon analiziyle, sadece erkeklerin narsisistik özellikleri ile düşmanca cinsiyetçilik tutumları arasında bir ilişki bulunmuşken korumacı cinsiyetçilik ile arasında bir ilişki bulunmamıştır. Yine diğer ülkelerdeki araştırma bulgularından farklı olarak (Grijelva vd., 2014; Grubbs vd., 2014), kadınların narsisistik özellikleri ile çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında bir ilişki olmadığı görülmüştür. Keiller'in (2010) Amerika'da narsisizm ve cinsiyetçi tutumlar arasındaki ilişkiyi araştırın çalışması, Hodson'un (2009) Kanada'da narsisizm ve önyargılar arasındaki ilişkiyi araştırın çalışmaları bize kişilik özelliği olarak narsisizmin ilgili bir değişken olduğunu gösterirken, bu çalışmada bu ilişki bulunmamıştır. Narsisistik düzeyi yüksek olan erkek ve kadınların çelişik duygulu cinsiyetçilik tutumları arasında fark olup olmadığını görmek için yapılan analizlerde ise narsisizmin korumacı cinsiyetçilikten farklı olarak düşmanca cinsiyetçilik tutumları üzerinde bir fark yarattığı bulgulanmıştır. Hipotez 2 ve Hipotez 4'ü destekleyecek şekilde hem erkek hem de kadınlar arasında narsisistik özellikleri yüksek olanların, düşük olanlara kıyasla düşmanca cinsiyetçilik tutumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Hem erkek hem de kadınlar arasında narsisistik özellikleri yüksek olanlarının korumacı cinsiyetçilik tutumlarının farklılaşmadığı tespit edilerek, çalışmada Hipotez 3 ve Hipotez 5 desteklenmemiştir.

Türkiye'de yapılan diğer çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmada da kadınlar, erkeklere göre düşmanca cinsiyetçiliği daha az benimsemektedir. Bunun yanında, kadınlar da erkekler gibi aslında kendilerine zarar veren korumacı cinsiyetçiliği benimsemektedirler. Kadınlar daha az düşmanca cinsiyetçilik tutumuna sahipken, bu çalışmada narsisizmin hem kadın hem de erkekte düşmanca tutumları aynı şekilde yükselttiği bulunmuştur. Narsisistik özellikleri yüksek olan kadınların ve erkeklerin, düşmanca cinsiyetçi tutumlarının da yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazında merak edilen ve halen üzerinde durulan sorulardan bir tanesi narsisizmin erkeklerde daha yüksek olmasıyla birlikte, narsisizmin kadın ve erkekte benzer davranışları, düşünceleri, duyguları ortaya çıkarıp çıkarmayacağıdır. Bu çalışma, Campbell ve Foster'in (2007) düşünceleriyle uyumlu şekilde erkeklerin daha narsisist olmasına rağmen, bu durumun düşmanca cinsiyetçilik tutumu üzerinde farklılık yaratmadığı, narsisist kadın ve erkeklerin düşmanca cinsiyetçilik tutumunun yüksek olduğunu göstermiştir.

Korumacı cinsiyetçiliği benimseme düzeyini etkilemeyen narsisizm hem kadında hem de erkekte cinsiyetten bağımsız olarak düşmanca cinsiyetçilik tutumunu benimseme düzeyini farklılaştırmıştır. Narsisizm, bireylerin kendilerine hayran olmalarına, güç, başarı, statü, fiziksel görünüm gibi alanlarda kendilerini objektif ölçümlerden/ değerlendirmelerden farklı olarak daha olumlu değerlendirmelerine, diğerleri üzerindeki etki-sini göz ardı ederek kendi çıkarlarına odaklanmayı ve buna uygun hareket etmeyi içerir. Benlik algılarına dair iç çatışmaları çözmek, öz saygılarını düzenlemek için sık sık başvurdukları stratejiler arasında yer alan diğerlerinin onayını alma, diğerlerini suçlama, kendini övme gibi stratejiler hem narsisizmin nedenleri hem de narsisizmin sonuçları arasındadır. Bu nedenle narsisizmin şişkin kendilik algısı, kadınlara yönelik düşmanca cinsiyetçi tutumların artmasına yol açabilir. Narsisistik kadınlar, diğer kadınları kıskandıkları için, erkeklerin onayını almak için hemcinslerine yönelik düşmanca tutumlar sergiliyor olabilirler. Narsisistik erkekler ise geleneksel rol tanımları içerisinde hareket etmeyip, maskülen alanları işgal ettiğini düşündüğü kadınlara karşı hoşgörüsüz davranıp, rekabet duygusu içerisinde düşmanca tutumlarını sergiliyor olabilir. Sonuç olarak eylemlilik modeli ve sosyal rol teorisinden hareketle narsisistlerin başarılı olmaya duydukları ihtiyaç ve başarısızlığa tahammül-lerinin olmaması nedeniyle benliklerini düzenlemeye yönelik stratejileri, sosyal rollerine uygun davranmayan kadınlara yönelik düşmanca tutumlarını güçlendiriyor olabilir.

Cinsiyetçilik tutumları ve narsisizm ilişkisi dışında, bu çalışmanın temel niyetinden farklı olarak, belirtmek istediğimiz nokta, bu çalışmada da görüldüğü üzere narsisizmin sürekli bir değişken olduğu, var-yok şeklindeki kategorik bir sınıflamadan ziyade bir kişilik değişkeni olarak, düşük ya da yüksek olmasının bireylerde nitelik açısından fark yarattığıdır. Bu çalışma bize yüksek narsisistlerin düşmanca cinsiyetçi tutumlarının, düşük narsisistlere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Sınırlılıklar ve İleriki Çalışmalar için Öneriler

Cinsiyetçilikle ilgili bir çok araştırmada olduğu gibi, bu araştırma öz raporlamaya dayanmaktadır. Narsisizmin büyülenmeci tipinin dışında kırılabilir türü de vardır ve bu araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırmada sadece büyülenmeci narsisizmi ölçen özellikler incelenmiştir. Gelecekteki çalışmalarda kırılabilir narsisizmin yer aldığı, aynı zamanda hak görme gibi narsisizmin diğer boyutları ile cinsiyetçi tutumlar arasındaki ilişkiler doğrudan incelenebilir.

Narsisistik eğilimlerin cinsiyetçi tutumlar oluşturmada sağ kanat yetkecilik, sosyal baskınlık gibi değişkenlerin etkisini araştırmak için narsisizm ve önyargı-düşmanca tutumlar arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak için faydalı olabilir.

Son olarak Anadolu Üniversitesi işletme öğrencilerinden elde edilen bu bulguların farklı bağlamlara genellenabilirliği test edilmemiştir. Yetişkinler ve öğrencilerden elde edilen bulguların karşılaştırılmasının yapılacağı çalışmalar faydalı olabilir.

KAYNAKLAR

- Allen, T. D., Johnson, H. A. M., Xu, X., Biga, A., Rodopman, O. B., ve Ottinot, R. C. (2009). "Mentoring and Protégé Narcissistic Entitlement", *Journal Of Career Development*, 35(4), 385-405.
- Ames, D. R., Rose, P., ve Anderson, C. P. (2006). "The NPI-16 as a Short Measure of Narcissism", *Journal of Research in Personality*, 40(4), 440-450.
- Barreto, M., ve Ellemers, N. (2005). "The Burden of Benevolent Sexism: How It Contributes to the Maintenance of Gender Inequalities", *European Journal of Social Psychology*, 35(5), 633-642.
- Bushman, B. J., ve Baumeister, R. F. (1998). "Threatened Egotism, Narcissism, Self-Esteem, And Direct And Displaced Aggression: Does Self-Love Or Self-Hate Lead To Violence?", *Journal Of Personality And Social Psychology*, 75(1), 219-229.
- Bushman, B. J., Bonacci, A. M., Van Dijk, M., ve Baumeister, R. F. (2003). "Narcissism, Sexual Refusal, and Aggression: Testing a Narcissistic Reactance Model of Sexual Coercion", *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(5), 1027-1040.
- Campbell, W. K., ve Foster, J. D. (2007). "The Narcissistic Self: Background, An Extended Agency Model, and Ongoing Controversies", *The Self*, 115-138.
- Campbell, W.K., Brunell, A.B., ve Finkel E.J. (2006). "Narcissism, Interpersonal Self-Regulation, and Romantic Relationships: An Agency Model Approach", (Ed: K. D. Vohs ve E. J. Finkel), *Self and relationships: Connecting intrapersonal and interpersonal processes* (s. 57-83). Guilford Press.
- Campbell, W. K., Rudich, E. A., ve Sedikides, C. (2002). "Narcissism, Self-Esteem, and the Positivity of Self-Views: Two Portraits of Self-Love", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(3), 358-368.
- Campbell, W. K., Bush, C. P., Brunell, A. B., ve Shelton, J. (2005). "Understanding the Social Costs of Narcissism: The Case of the Tragedy of the Commons", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(10), 1358-1368.
- Carnahan, T., ve McFarland, S. (2007). "Revisiting the Stanford Prison Experiment: Could Participant Self-Selection Have Led To The Cruelty?", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33(5), 603-614.
- Cichočka, A., Dhont, K., ve Makwana, A. P. (2017). "On Self-Love and Outgroup Hate: Opposite Effects of Narcissism on Prejudice via Social Dominance Orientation and Right-Wing Authoritarianism", *European Journal of Personality*, 31(4), 366-384.
- Connell, R. (2017). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Eagly, A. H., ve Wood, W. (1999). "The Origins of Sex Differences in Human Behavior: Evolved Dispositions Versus Social Roles", *American Psychologist*, 54(6), 408-423.
- Emmons, R. A. (1987). "Narcissism: Theory and Measurement", *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 11-17.
- Erdem, A., & Sahin, R. (2017). Undergraduates' Attitudes toward Dating Violence: Its Relationship with Sexism and Narcissism. *International Journal of Higher Education*, 6(6), 91-105.
- Fikret Pasa, S., Kabasakal, H., ve Bodur, M. (2001). "Society, Organisations, and Leadership in Turkey", *Applied Psychology*, 50(4), 559-589.
- Foster, J. D., ve Campbell, W. K. (2007). "Are There Such Things As "Narcissists" in Social Psychology? A Taxometric Analysis of The Narcissistic Personality Inventory", *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1321-1332.
- Glad, B. (2002). "Why Tyrants Go Too Far: Malignant Narcissism and Absolute Power", *Political Psychology*, 23(1), 1-2.
- Glick, P. (2006). "13 Ambivalent Sexism, Power Distance, and Gender Inequality Across Cultures". *Social Comparison and Social Psychology: Understanding Cognition, Intergroup Relations, and Culture*, 283-293.
- Glick, P., ve Fiske, S. T. (1996). "The Ambivalent Sexism Inventory: Differentiating Hostile and Benevolent Sexism", *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491-512.
- Glick, P., ve Fiske, S. T. (1997). "Hostile and Benevolent Sexism Measuring Ambivalent Sexist Attitudes Toward Women". *Psychology of Women Quarterly*, 21(1), 119-135.

- Glick, P., ve Fiske, S. T. (2001). "An Ambivalent Alliance: Hostile and Benevolent Sexism as Complementary Justifications for Gender Inequality". *American Psychologist*, 56(2), 109-118.
- Glick, P., ve Fiske, S. T. (2011). "Ambivalent Sexism Revisited". *Psychology of Women Quarterly*, 35(3), 530-535.
- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B., ... ve Annetje, B. (2000). "Beyond Prejudice as Simple Antipathy: Hostile and Benevolent Sexism Across Cultures", *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(5), 763-775.
- Glick, P., Sakallı-Uğurlu, N., Ferreira, M. C., ve de Souza, M. A. (2002). "Ambivalent Sexism And Attitudes To-ward Wife Abuse In Turkey And Brazil", *Psychology of Women Quarterly*, 26(4), 292-297.
- Glick, P., Sakallı-Uğurlu, N., Akbaş, G., Orta, İ. M., ve Ceylan, S. (2016). "Why Do Women Endorse Honor Beliefs? Ambivalent Sexism and Religiosity as Predictors", *Sex Roles*, 75(11-12), 543-554.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., ve Yan, T. (2015). "Gender Differences In Narcissism: A Meta-Analytic Review", *Psychological Bulletin*, 141(2), 261-310.
- Grubbs, J. B., Exline, J. J., ve Twenge, J. M. (2014). "Psychological Entitlement And Ambivalent Sexism: Understanding The Role Of Entitlement In Predicting Two Forms Of Sexism", *Sex Roles*, 70(5-6), 209-220.
- Hammond, M. D., ve Sibley, C. G. (2011). "Why are Benevolent Sexists Happier?", *Sex Roles*, 65(5-6), 332-343.
- Hammond, M. D., Sibley, C. G., ve Overall, N. C. (2014). "The Allure of Sexism: Psychological Entitlement Fosters Women's Endorsement of Benevolent Sexism Over Time", *Social Psychological and Personality Science*, 5(4), 422-429.
- Hodson, G., Hogg, S. M., ve MacInnis, C. C. (2009). "The Role of "Dark Personalities" (Narcissism, Machiavellianism, Psychopathy), Big Five Personality Factors, and Ideology in Explaining Prejudice", *Journal of Research in Personality*, 43(4), 686-690.
- Horney, K. (2013). *New Ways in Psychoanalysis*. UK: Routledge.
- Jost, J. T., ve Kay, A. C. (2005). "Exposure to Benevolent Sexism and Complementary Gender Stereotypes: Consequences For Specific And Diffuse Forms Of System Justification", *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 498-509.
- Jost, J. T., Pelham, B. W., Sheldon, O., ve Ni Sullivan, B. (2003). "Social Inequality and the Reduction of Ideological Dissonance on Behalf of The System: Evidence of Enhanced System Justification among the Disadvantaged", *European journal of Social Psychology*, 33(1), 13-36.
- Jost, J. T., Ledgerwood, A., ve Hardin, C. D. (2008). "Shared Reality, System Justification, And the Relational Basis of Ideological Beliefs", *Social and Personality Psychology Compass*, 2(1), 171-186.
- Keiller, S. W. (2010). "Male Narcissism and Attitudes Toward Heterosexual Women and Men, Lesbian Women, And Gay Men: Hostility Toward Heterosexual Women Most of All", *Sex Roles*, 63(7-8), 530-541.
- Kernberg, O. (1974). "Further Contributions to the Treatment of Narcissistic Personalities", *International Journal of Psycho-Analysis*, 55, 215-240.
- Kernberg, O. (1967). "Borderline Personality Organization", *Journal of the American psychoanalytic Association*, 15(3), 641-685.
- Kernberg, O. (2016). *Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Kilianski, S. E., ve Rudman, L. A. (1998). "Wanting It Both Ways: Do Women Approve of Benevolent Sexism?", *Sex Roles*, 39(5-6), 333-352.
- Kohut, H. (1966). "Forms and Transformations of Narcissism", *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 14(2), 243-272.
- Konrath, S. H. (2007). "Egos Inflating Over Time: Rising Narcissism And Its Implications For Self-Construal, Cognitive Style, And Behavior". https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/57606/skonrath_2.pdf (erişim tarihi: 02.05.2019).
- Konrath, S., Bushman, B. J., ve Campbell, W. K. (2006). "Attenuating the Link Between Threatened Egotism And Aggression", *Psychological Science*, 17(11), 995-1001.

- Masser, B. M., ve Abrams, D. (2004). "Reinforcing the Glass Ceiling: The Consequences Of Hostile Sexism For Female Managerial Candidates", *Sex Roles*, 51(9-10), 609-615.
- Miller, J. D., Maples, J. L., Buffardi, L., Cai, H., Gentile, B., Kisbu-Sakarya, Y., ... ve Siedor, L. (2015). "Narcissism and United States' Culture: The View from Home And Around The World", *Journal of Personality and Social Psychology*, 109(6), 1068-1089.
- Morf, C. C., ve Rhodewalt, F. (1993). "Narcissism and Self-Evaluation Maintenance: Explorations In Object Relations", *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(6), 668-676.
- Phelan, J. E., ve Rudman, L. A. (2010). "Prejudice Toward Female Leaders: Backlash Effects And Women's Impression Management Dilemma", *Social and Personality Psychology Compass*, 4(10), 807-820.
- Pincus, A. L., ve Lukowitsky, M. R. (2009). "Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder", *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 421-446.
- Raskin, R. N., ve Hall, C. S. (1979). "A Narcissistic Personality Inventory", *Psychological Reports*, 45(2), 490.
- Reich, A. (1960). "Pathologic Forms of Self-Esteem Regulation", *The psychoanalytic study of the child*, 15(1), 215-232.
- Reich, W. (2014). *Karakter Analizi*. (Çev: Leyla Uslu). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Ronningstam, E. (2016). "Pathological Narcissism and Narcissistic Personality Disorder: Recent Research and Clinical Implications", *Current Behavioral Neuroscience Reports*, 3(1), 34-42.
- Rudman, L. A., Moss-Racusin, C. A., Phelan, J. E., ve Nauts, S. (2012). "Status Incongruity And Backlash Effects: Defending The Gender Hierarchy Motivates Prejudice Against Female Leaders", *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(1), 165-179.
- Sakallı-Uğurlu, N. (2002). "Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması", *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 47-58.
- Sakallı-Uğurlu, N., Yalçın, Z. S., ve Glick, P. (2007). "Ambivalent Sexism, Belief in A Just World, And Empathy As Predictors Of Turkish Students' Attitudes Toward Rape Victims", *Sex Roles*, 57(11-12), 889-895.
- Sakallı-Uğurlu, N., ve Glick, P. (2003). "Ambivalent Sexism and Attitudes Toward Women Who Engage in Pre-marital Sex In Turkey", *Journal of Sex Research*, 40(3), 296-302.
- Sakallı-Uğurlu, N., Salman, S., ve Turgut, S. (2010). "Predictors of Turkish Women'S and Men'S Attitudes To-ward Sexual Harassment: Ambivalent Sexism, And Ambivalence Toward Men", *Sex Roles*, 63(11-12), 871-881.
- Schwartz, J. P., ve Tylka, T. L. (2008). "Exploring Entitlement as A Moderator and Mediator of The Relationship Between Masculine Gender Role Conflict And Men's Body Esteem", *Psychology of Men and Masculinity*, 9(2), 67-81.
- Sibley, C. G., Overall, N. C., ve Duckitt, J. (2007). "When Women Become More Hostilely Sexist Toward Their Gender: The System-Justifying Effect of Benevolent Sexism", *Sex Roles*, 57(9-10), 743-754.
- Taşdemir, N., ve Sakallı-Uğurlu, N. (2010). "The Relationships Between Ambivalent Sexism and Religiosity Among Turkish University Students", *Sex Roles*, 62(7-8), 420-426.
- Temel, D. (2008). *The Role of Perceived Social Problem Solving, Narcissism, Self-Esteem and Gender In Predicting Aggressive Behaviors Of High School Students* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Campbell, W. K., ve Bushman, B. J. (2008). "Further evidence of an increase in narcissism among college students", *Journal of Personality*, 76(4), 919-928.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplamsal Cinsiyetçilik Ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zitek, E. M., ve Jordan, A. H. (2016). "Narcissism Predicts Support for Hierarchy (At Least When Narcissists Think They Can Rise to The Top)", *Social Psychological and Personality Science*, 7(7), 707-716.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).